

8803163

ims

JÚLIA DETRICH

**Výstrel
v divadle Aldwych**

román

II. vydanie.

19413

Smrť Cathariny

Opona v divadle Aldwych ťažko a pomaly, s akousi nerozhodnosťou kĺzala sa po napnutých oceľových lanách, až obidva purpúrovo červené dielce došli k sebe, aby zastrely skutočnosť nepovolaným, veľmi zvedavým, ale pritom všetkom nič netušiacim očiam preplneného hľadiska.

Každý čakal opätovné objavenie sa Cathariny Dreyhüblovej, preslávnej dramatickej umelkyne, a v duchu každý návštevník a jej obdivovateľ predstavoval si útlu, pritom všetkom však veľkú Catharinu, ako skromne a nenáročne predstúpi pred obidva dielce opony, s nepopísateľným pôvabom mierne sa ukloní. Mierne, pritom tak jemne a gra-

ciózne pred tým zlomkom miliónov svojich obdivovateľov, nachádzajúcich sa práve v hľadisku.

Ťažko však opísať sklamanie všetkých. Niektorí mali už klobúky na hlavách, hotoví k odchodu, niektorí ešte sedeli a čakali.

Ale Catharina sa neukazovala.

Ozval sa dlhý hromotný potlesk, burácajúci celou divadelnou miestnosťou, avšak Catharina ani tento raz nespĺnila želanie všetkých. Miesto nej sa objavil na pódiume pán vo fraku, ktorý sa zajakavo a trasľavo ujal slova:

— Milé dámy a páni! Catharina Dreyhüblová prosí vás o prepáčenie. Výstup ju vyčerpal. Musí si preto na chvíľku odpočinuť. No, dúfajme, že táto vyčerpanosť neprinesie žiadne vážne následky. Dámy a páni! Catharina Dreyhüblová vyslovuje vám mojimi ústami najhlbšiu vd'ačnosť a oddanosť. Ďakuje vám!

Len čo odpovedal, vkĺzol netrpezlivo za oponu, zatým čo nabité hľadisko ozvalo sa ako v ozvenu jeho slov, krátkym potleskom, prejavujúcim sklamanie, účasť, a čiastočne i nedôveru.

Hľadisko začalo sa vyprázdňovať, zato však — javisko stalo sa dejiskom dôkladného vyšetrovania.

Catharina Dreyhüblová ležala na diváni a ani sa nepohla. Z pravého kútika jej krásnych kedysi sviežich úst vytekali pramienok krvi. A nad spánkom, pod hodvábne jemnými a vonnými zlato-hnedými vlasmi bol druhý pramienok, trochu väčší.

Catharina Dreyhübllová mala prestrelenú hlavu.

Privolaný lekár mohol konštatovať už len okamžitú smrť zastrelením. Podivný koniec. A práve na tomto samom mieste, kde kedysi, nie tak dávno, len pred troma rokmi, bol začiatok jej slávnej kariéry, tu na doskách javiska divadla Aldwych!

Bol to začiatok plný jasavých tvári, veľkých, širokých kvetinami preplnených košov, a náručí. Začiatok burácajúcich potleskov, ktorý všade, kde sa pohla, ju sprevádzal, všade, či to bol New York, Chicágo, Berlín, Neapol, Paríž, Londýn, Viedeň — a začiatok tu na doskách divadla Aldwych, jej prvej ozajstnej čistej lásky, úprimnej, a preto vari tak zvláštnej, hlbokej, opätovanej už dávno predtým presláveným dramatickým umelcom Rudgom Montgomerym . . .

Začiatok všetkého krásneho, ale i urputný koniec, — koniec všetkého, čo niekedy bolo sľubným začiatkom . . .

Rudge, ako ho Catharina volala krátko, stál neďaleko nej, držiac stále v ruke zbraň, ktorú niekoľko sto raz mal v ruke, keď podľa autora divadelnej hry dostalo sa i tejto celkom na pohľad nevinnej veci istej úlohy. Stál celkom primrazený. Pery mal pevne k sebe somknuté, a stál celkom zničený. Potom sa vzpamätal, nechápavo pozrel na zbraň, z ktorej vyšiel onen osudný výstrel. Myšlienky s akousi ostrou skutočnosťou letely mu o niekoľko rokov späť, a rad radom všetko, celý komplex životných, slávou pretkaných udalostí prinášaly mu pred oči s neobyčajnou

rýchlosťou, aby sa objavila táto čierna skutočnosť s akousi ostrou clonou uzavierajúcou všetko, čo bolo.

— Je mŕtva!

Hlasné konštatovanie lekára prebralo ho z tejto podivnej extázie. Vrhol sa k nej bez slova s najväčším sebaza-prením. Vzal jej krásne, chladnúce ruky do svojich, a skríkol:

— To nie je možné! Catharina!...

Ostal stáť nad ňou s pocitom hroznej úzkosti. Príčina všetkého, vyvolala spomienky nedávne, ktoré sa staly pred nie celými troma hodinami, keď zbraň nabíjal slepými... slepými... Nezmýlil sa? ... Slepými nábojmi? Želal si mať tento jediný výsek zo svojho celého života pred očami so všetkou istotou. Ale nech sa hocijako namáhal, nebol vstave sjednotiť myseľ na ten moment, ktorý zvrchol jeho život v pravý chaos.

— Montgomery! Veď ste ju zabil! Preboha, čo ste to vykonali? — zvolal riaditeľ divadla Richárd Holm. V tvári bol biely ako krieda a ruky sa mu triasly rozčúlením. Oči mal vypúlené a zarosená tvár leskla sa mu v žiare svetiel, ako tvár ťažko pracujúceho baníka v hĺbinách zeme.

Girl Truda Twedová, svetlovlasé dievčatko, jemných rysov s mierne zdvihnutým nosíkom, rozčúlene skríkla:

— Montgomery! Vy? To... to není možné!

Dcéra lorda Henry Barrymoreho, Anna Barrymoreová, pribehla zo šatne celá zdesená. Divadlu sa venovala bez vedomia svojho vznešeného otca, ktorý keby ju tu videl v

krátkych sukienkách a s holými nohami, Boh vie, či by to neodniesol srdečným záchvatom, ak nie dokonca mŕtvicou.

Rudge! — ozvala sa, menujúc ho krstným menom — Čo sa stalo? Pre Boha, Catharina! Catharina! Catharina! Catharina!....

Vrhla sa k nej, bozkávajúc jej ruky, tvár, šepkajúc rozčúlene jej meno, vynachádzajúc nespočetné množstvo láskavých pomenovaní, až napokon sa zrútila s plačom na podlahu.

Truda Twedová zdvihla ju pomocou Montgomeryho a zaviedla do jej izby. V tú chvíľu už stúpala na päty Rudgemu člen londýnskej tajnej polície...

— Anny! — ozval sa ťažko Montgomery — Anny! Viem, že Catharina bola tvojou priateľkou...

— Priateľkou! — skríkla s plačom. — Priateľkou? To je málo! Vy to ostatne nemôžete vedieť! Catharina bola mojou — sestrou! Sestrou! Počujete? Sestrou!

Schytla si hlavu a vyčerpane klesla.

— Otca to zabije!.. Zabije.. zabije.. Venovali sme sa divadlu bez jeho vedomia!... Zabije ho to... zabije! V bezvedomí sa zrútila.

Trudy a Anny

Od dňa, ktorého Catharina Dreyhübllová-Barrymoreová dohrala svoju úlohu, prešlo päť rokov. Otec jej ostarel za tých päť rokov, ako keby sa ho bolo dotklo dvadsaťročie, a nie len päť rokov.

Sedával každodenne v svojom starom paláci na Oxford Streete, hľadiac zasmušilo oknom svojej pracovni smerom k väznici, kde Rudge Montgomery sedel, doživotne odsúdený, a hľadel zas smerom k paláci, cez oceľové mreže, zamúrované v úzkom okienku.

Za celých päť rokov nik nedal znať, žeby ho niekto niekedy bol poznal. Rudge Montgomery akoby neexistoval, a

predsa, keď vonku bolo zlé počasie, keď hmla sedela v uliciach, alebo keď pršalo, často prišli ku cti staré ročníky divadelných revuí, ktoré jediné zaznamenávaly kedysi slávnú existenciu Rutgeho Montgomeryho.

Trudy Twedová, bývalá girl divadla Aldwych, často na želanie Anny, navštívila ju v jej dome. A Trudy rada prichádzala už i preto, že sa jej páčilo to pohodlie, ktorým bola Anny v paláci svojho otca obklopená. A potom rada prichádzala k nej aj z osobného dôvodu. Ten nebol však utešený.

Vydala sa za Hary Gibsona, muža pochybnej povesti, o čom bohužiaľ do sňatku nevedela, a potom, keď sa jej otváraly oči, ťažko bolo už urobiť krok späť.

Akosi náhoda to chcela, že prišla práve vo chvíli, keď Anny zastihla pri prezeraní divadelných revuí.

— Som rada, že si prišla — povedala Anny.

— Často prezeráš ten almanach?

— Niekedy, keď nemám čím zabiť dlhý čas.

— Počuj, Anny, keď sme u toho. Pravda, že Catharina bola už vydatá? Počula som, že vraj za priemyselníka Weldronta, s ktorým sa vraj rozišla po jednoročnom manželstve.

— Catharinin život bol skutočne podivný, Trudy — odpovedala Anny. — Ja sama som jej mnoho ráz nerozumela. O tom, že bola vydatá za Weldronta, som len ja sama vedela. Soznámila sa s ním na večierku priemysel-

nikov, a za tri dni potom bola jeho manželkou, lenže divadlu sa nesmela venovať. A to bolo kameňom úrazu.

— Odpusť, že som sa toho dotkla — podotkla Trudy jemne. — Čudné, že o tom nikdy nehovorila. Vedel o tom Montgomery?

— Myslela som už na to. Azda sa o tom dozvedel, a v záchvate rozčúlenia a hrozného sklamaní chcel vec rozriešiť zbraňou. Nechápem však jeho postoj, ktorý zachoval po celej veci. Ved' mohol vedieť, že trest ho neminie. A k svojej obhajobe neprehovoril ani slova.

— Mne to už tiež niekoľko raz napadlo. Niekedy sa domnievam, že trpí nevinne. Ved' sme ho všetci poznali. Nebol schopný nikomu ublížiť. Keď sa na to zamyslím, na to všetko, čo sa stalo, je mi k neuvereniu, akoby to nebola ani pravda. A predsa, aká hrozná skutočnosť je to!

Pozrely sa na seba akosi zvedavo, a v tej podivne tichej chvíľke, ktorá potom nastala, skoro nedôverivo. Ale Trudy nebola zo žien, ktoré prichádzajú k priateľke na výzvedky.

— Ako asi vyzerá! — prehodila Anny.

— Hary, môj muž, bol u neho.

Anny zdvihla k nej pátravý zrak. Pery sa jej jemne zachvely.

— S tvojim mužom sa pozná? — začudovala sa.

— Z dostihov.

Anny, i keď jej Trudy ničoho nehovorila o svojom mu-

žovi, vedela toľko, že je to falošný hráč. Preto sa začudovala jeho známosti s Montgomerym. Mala mnoho dôvodov zapodievať sa v mysli s touto skutočnosťou. To všetko akosi zapôsobilo, že na Trudy pozerala s ľútosťou.

Anny sa zdalo, že Trudy si toho všimla. Prehodila list v divadelnej revue, a náhoda tomu chcela, že bola to práve titulná strana s podobizňou Rudgeho Montgomeryho.

Hľadel tak otvorene na ňu, akoby chcel povedať: »Prečo mnou pohrdáš?« Trudy spustila tiež zrak na podobizňu.

— Je akoby živý! — šeptala.

Anny máličko prikývla. A akosi zahanbene odvrátila oči od podobienky, i prevrátila stránku. Pristihla sa, že lícia jej horely. Rudge...

— Tiež nemôžem tomu veriť, že by on... Ale čo hovoril? — Vracala sa k predošlej téme.

— Hary povedal, že vyzerá biedne.

— On nič nepovedal?...

— Ba hej... Spomínam si: Aby si nemyslela na neho špatne. Len toľko vravel Harymu, aby som ti to povedala. Lutoval, že neprišli sme sa na neho pozrieť prv. Len toľko. Napokon žiadal Haryho, aby sme na neho nemysleli vôbec... Cítiš tú hroznú tragédiu, ktorú prežíva? Anny... Tu snížila hlas — mne to môžeš povedať, veď vieš... ja by to rada vedieť. Totiž rada by som mala potvrdený môj predpoklad.

Anny cítila v celom tele horúčosť.

— Čo?...

— Bolo niečo medzi vami?

— Ako to? ... zľakla sa Anny.

— Mne to predsa môžeš povedať — opakovala Trudy.

— Na čo myslíš? ...

— Anny! — oslovila ju ticho, pritom však dôrazne. — Milovala si ho, to viem. Ešte pred Catharinou si ho tajne zbožňovala. Nedivím sa ti ... Ale došlo k otvorenému priznaniu? ...

— Ale, Trudy! Načo ty myslíš? ...

— Je to ťažko, viem, ale ...

— Je predsa vrahom mojej sestry! Nezabúdaj na to ... ved' ... Catharina bola usmrtená jeho vlastnou rukou! Uvedom si to, Trudy!

Trudy celkom spokojne povedala:

— Ved' to som ani na chvíľu nezabudla, Anny! Môžeme však o tom otvorene hovoriť, nie? Je už odvtedy päť rokov. Dost' dlhý čas, aby bolesť bola, keď nie celkom, tedy aspoň čiastočne zahojená. Čo ty na to?

Zatriasla prudko a odmietave hlavou.

— Nerada na to myslím!

Trudy, chápujúc ju, prikývla.

— Teda milovala si ho! Viem to! A hoci Catharina bola dost' jemnocitnou, ty si bola chýlostivo jemnocitná! Ustúpila si s tichým protestom, ktorý nik nepočul. Bola si celá nešťastná! A divadelné revue sú iste toho potvrdením. Myslíš na neho ... stále?

Z hrudi Anny vydral sa ťažký vzdych. Spustila hlavu do dlaní.

— Nevieť, ako ti to mám povedať! Je to ťažké, hrozne ťažké! Sedel raz naproti mne pri skúške, a díval sa na mňa. Zrazu povedal mi: My dvaja sa tajne máme radi. Nie? Ja viem, pokračoval, že ma milujete, nie? Čudná bola to otázka, On vôbec bol zvláštny človek. Prisvedčila som. Mám vás rada, Rudge... Ale len ako priateľa!

— Čo povedal na to?

— Nič. Totiž chvíľu mlčal. Potom vstal a siahol po mojej ruke. A povedal citovo: Ostaňme tedy len priateľmi! Do videnia, Anny! Bola som po tomto rozhovore veľmi vzrušená. Vyhýbala som sa mu, ako len mohla. Nato prišla moja sestra Catharina... Vlastne, poznali sa už dávnejšie, ale... pre niečo sa rozišli. Sišla som sa s ním potom i nechtiac niekoľko raz, ale vždy sme hovorili len o divadle a o umení. Pritom však som cítila, že medzi nami niečo je, niečo silnejšieho, osudovejšieho. Rada by ho videla...

— Navštívme ho!

— To nie je možné!

— Buď spokojná! Veď na veci sa nič nezmení! Čo na tom? Nik predsa nebude nič vedieť! Domnievam sa, že i on...

— Ale, Trudy! Pochop situáciu! Je odsúdený doživotne! Čo, nechápeš to?

Do očí vhrkly jej slzy.

— Neplač, Anny! — tíšila ju Trudy.

— Pôjdeme k nemu.

Anny zdvihla hlavu.

— Kedy? — šeptala.

— Zajtrá!

A Trudy nevedela, čo jej povedať, lebo v skutočnosti nemala nič určitejšieho Montgomerymu povedať. Chcela len navštíviť ho... Z priateľstva. Ale po piatich rokoch?

— Aby si mu nepovedala niečo... niečo z nášho rozhovoru, Trudy! Ani slovom sa nezmieň o mne. Ani slovom! Počuješ?

Nevedela, prečo Trudy otáľa s odpoveďou. Príčina nebola tak ľahká, ako sa nazdávala. Radšej keď k nemu vôbec nepôjde. Skízla opäť do kresla, z ktorého len pred chvíľkou vstala, a potriasla hlavou:

— Ale nie! Vlastne uvažujem, ako vôbec mám ísť k nemu. V tejto chvíľke mi napadla päťročná doba, za ktorú sme sa o ňom skoro ani nezmienili... Ale nie, nie, to tiež nie je celkom pravda: hovorily sme o ňom dosť často, ale nechápem, prečo naraz sme zabočily k téme, týkajúcej sa vás dvoch... Je to ťažké, ja viem, Anny, ale... — pritisla sa viacej k nej — čo, nemohol by — ujsť?

Ostala sa na ňu dívať pomerne dosť spokojným pohľadom, zatiaľ čo Anny vypúlila na ňu oči, zdesiac sa už aj pri pomyslení, že by mohol utiecť. Ved' by ho iste chytili a potom...

— Trudy! Nevrav také niečo! Nevrav, prosím ťa! — zašepkala a horúčosť sa rozliala jej vnútrom.

Trudy spomenula si na schôdzku svojho muža s Montgomerym, a na to, že jej manžel po návrate podotkol čosi o úteku. A akosi nejasne cítila, že medzi jej mužom a Montgomerym spriada sa čosi, čo sa vymyká z obvyklých návštev.

Zachvela sa. Ale Anne nič nepovedala.

— Pôjdem. — Povedala ticho a vstala.

Anny ju odprevadila k dverám, ktorými vychádzalo služobníctvo, lebo nechcela volať sluhu, a k tomu ešte, jej otec mohol by ju vidieť, a hneď by prišla otázka: Kto bola tá dáma? Z divadla? Dieťa, daj divadlu pokoj, lebo...

Len čo odprevadila ju k východu, vrátila sa do svojej izby a zo svojej korešpodencie vytiahla fotografiu Montgomeryho, na ktorej rube bolo napísané: Tebe, Anny, na pamiatku. Tvoj priateľ Rudge.

— Rudge! — zašepkala, sotva sa jej pery pohly a celé jej útlé telo roztriaslo sa chvejúcim plačom. Sadla si potom s podobizňou a presedela tak dlhé hodiny.

Pomôžte mi k úteku!

Hary Gibson, muž Trudin, nebol tak zlým človekom, ako skôr lenivým, ktorému sa hnusí všetká práca, mimo pohodlnej, pri ktorej si možno ľahko zarobiť a potom žiť veselo niekoľko dní.

Keď si spomenul na svojich priateľov, Freda Holteya a Franceho Serodexa, zamračil sa vždy viac, ako inokedy, lebo títo dvaja mali na svedomí aj jeho. Naučili ho veselo žiť, zabávať sa, vyspávať po kadejakých kútoch a domoch veľkomestskej spodiny a pritom všetkom hrať sa na pána, ukazovať sa svetu v lakových topánkach a s vyhladenými nohaviciami. Pri tom nesmel zabudnúť na starostlivé

čistenie nechtov, podľa ktorých, ako hovoril pri každej príležitosti Serodex, pozná sa človek . . .

Lenže nie je to celkom pravda.

Hary sa pri takých neveselých spomienkach vedel veľmi rozčúliť, a beda tomu, kto mu prišiel náhle do cesty. Veľmi rád by žil spokojným životom, rád by dožičil Trude pokoja, troška prepychu, a starosť o zajtrajšok najradšej by prenechal iným.

To však nešlo tak ľahko, bez hocijakej príčinnosti. Vydobyť si pohodlie s poctivým spôsobom — na to bolo treba sa pripravovať roky a roky, plánovite rátať, peniaze ukladať, a nie tak, ako on . . .

Preto keď navštívil vo väzení Montgomeryho šiel ta s istým cieľom. Vzkrsol mu tak znenazdania, keď šiel okolo jeho majetku, nachádzajúceho sa severozápadne za chotárom mesta.

Bol to skvelý zámoček, nie veľký, ale útulný, a Montgomery pripravoval si ho na svoje staré roky, keď bude nútený vzdať sa všetkej činnosti, a s fajôčkou v ústach spomínať na zašlé dni svojej slávy i dočkávať sa poslednej hodiny . . .

Ale všetko zvrchol nečakaný okamih. A on azda, súdené mu bolo tak, čaká teraz v úzkej cele s chladnúcimi stenami . . .

Po jeho zatknutí majetok spravovala jeho sestra Dorothea, staršia, ale pritom čulá osôbka. Keď ho raz prišla navštíviť do väzenia, povedal jej: — Dorothea, nenavšte-

vuj ma! Mučí ma to! A od toho dňa nevidel ju viacej stáť za drótenou stenou...

Áno, a tu napadlo Harymu, žeby mohol tento zámoček vziať do opatery. Urobil by nejaké opravy, dal nasadiť nové stromy, ktoré by rodily krásne ovocie.

Slovom Hary mal sto chutí poctivo žiť, pokiaľ by sa to dalo. Za tú opateru zámočka nič iného by nechcel, len dve izbičky, a nejaké to percento z výnosu, aby mohol žiť... žiť, ale ľahko žiť...

Zmienil sa o tomto svojom pláne Trude, ktorá uznala ho za hodný úvahy, lebo i jej páčilo by sa bývať v zámočku Montgomeryho. A práve tak, ako Harymu, ani jej nevy-mizla viacej táto myšlienka z hlavy. Ba Trudy ešte aj zavše pripomínala ju Harymu, ktorý keď sa vybral za Montgo-merym, nemal iného želania, ako získať si jeho súhlas a nastahovať sa do jeho zámku.

Takto premýšľajúc, dal sa zaviesť omnibusom až k poslednej stanici. V istom slova smysle pokladal svoj plán za šialený, vypočítavý, a nemiestny. Ale už sa ho nezbavil.

Keď nadišiel čas návštevy vo väzení, kde bol Montgo-mery, rozhodol sa predsa ísť.

Mongomery poznal ho, len čo ho zazrel okienkom. — Ale nemal pre nič záujem, celkom pre nič. Žil jednotvárne, ale duševné muky predsa zrkadlily sa na jeho tvári vo vrás-kach a vo vlasoch, v ktorých objavovaly sa biele nitky vlasov, najmä na sluchoch...

Hary podal pravicu, oprúc dľaň ľavej ruky o drótené

mreže. Povedali si potom niekoľko bežných slov, vypy-
júc sa po zdraví, ale to bol len úvod Harym pripraveného
plánu, ktorý, keď nadišla chvíľa, vysypal zo seba jedným
dychom.

Montgomery chvíľu premýšľal o jeho návrhu, potom sa
ozval:

— Je tam moja sestra ...

—Dorothea? — odtušil Hary — Áno, je tam celkom
sama ... Pred časom však často chorľavela a ani teraz nie
je celkom zdravá. Zišla by sa jej spoločnosť mojej ženy,
Trudy! Poznáte ju ...

Montgomery sa pamätal na Trudu. Ale nič nepovedal.
Miesto toho, aby sa rozhodol hneď v tejto veci, vyhrkol:

— Niečo vám poviem, Gibson! Prineste mi niečo ...
niečo čo by mi pomohlo k úteku!

Oči oboch mužov sa len trocha viacej rozšírily v tejto
chvíľke. Hary pri tejto žiadosti akoby sa bol zháčil. Mont-
gomery však hneď pokračoval šeptom:

— Môžete sa potom hneď nasťahovať do zámku. Hneď!
Ja tam aj tak bývať nebudem. Rozumeli ste mi? Chcem
len preč z tejto dusnej atmosféry, lebo ma to tu zabíja! ...
Večne dívam sa oknom von na riekku a na rackov ... Život
je tak blízko, a taký krásny! ... Vidím vrcholky domov ...
Strechy ... Cítim život Pritom si vždy uvedomujem
prečo som tu, nuž zachvacuje ma bezmocná zúfalosť.

Hary akosi neuvedomoval si, čo Montgomery vrazil, len

posledné slová mu zostaly v pamäti. A tie slová si dvojakým spôsobom vysvetľoval.

O týchto svojich pocitoch však nechcel uvažovať. Len jedno mu ostalo v pamäti: že by sa Montgomerymu veľmi zavďačil, keby splnil nejako jeho žiadosť, i keď sa protiví zákonu. Ale to by bolo vedľajšie... Istú prax má, ako v tom behať, najmä keby do toho zasvätil Holteya! Áno, Fred pomôže! Je v tej veci šikovnejší, ako on!

— Pilník? — zašepkal po chvíli.

— Áno, celkom tenký! Stačí! Prepíliť mreže a potom čakali by ste...

— Kde?

— Myslím motorovým člnom... Od zámčeka vedie riečka až do Temži... S člnom by ste čakali v prístave...

— Kedy?

— Tri dni po donesení pilníka...

— Dobre! Prinesiem pilník... A môžem sa sťahovať?

— Môžete! Vezmite si tie tri izby v ľavom krídle...

— Ďakujem! — povedal Hary, potom odišiel.

Bolo to práve v deň, keď Trudy ponáhľala sa z návštevy od Anny. Napadlo jej, že práve je návšteva vo väznici, preto sa rozhodla ísť hneď ta.

Pri vchode stretla svojho muža, Haryho. Vzal ju chytro za ruku, a všetko jej vyrozprával, čo sa s Montgomerym dohodli.

Trudy bola celá šťastná, najmä čo sa týkalo ich presťahovania do zámčeka. S Dorotheou sa dobre snášala. Iste

ju privíta s priateľskou náručou, keď tam príjdu. Ale ohľadne toho pilníka ostalo jej čosi víriť v hlave.

— Zanesiem ten pilník ja! — rozhodla sa neskôr —
Hneď, ešte dnes! Mňa vpustia, keď som tam ešte dnes ne-
bola . . . Je ešte hodinu času

Montgomery hľadá denník

Riaditeľ divadla Aldwych bol muž strednej postavy s okrúhlou tvárou. Menoval sa Holm.

Sedel vo svojej pracovni, obklopený haldou rozličných fotografií a fajčil vonnú havanu, ktorej práve akosi nemohol prísť na chuť. Odložil teda cigaru, a prešiel sa dvakrát po miestnosti. Napokon pristúpil ku skrini, v ktorej mal jemné likéry a naliať si do pohárika práve vo chvíli, keď asistent režie, Paul Renay vbehnul dnu.

— Pán riaditeľ — zvolal.

— Čo je?

— Montgomery utiekol z väzenia! — zvolal prudko, po-

zerajúc sa na riaditeľa, ktorému pri tejto zpráve vypadol pohárik z ruky.

— Je to možné? — vyhrkol Holm vzrušene. — Kde sú noviny?

— Počul som rádio... Stalo sa to len teraz... Pred nie celými troma hodinami. Avšak polícia je mu vraj na stope — oznamoval, načo nevšímajúc si viacej Holma, vyšiel von medzi kolegov a priateľov zvestovať aj im túto novinu.

O chvíľu celé zákulisie šepkalo a debatovalo o tejto veci. Režisér Josén, keď mu Paul Renay povedal túto novinu, odklepal popol z cigarety a pozrel sa spokojne na Renaya. Spýtal sa ho:

— Je to skutočne pravda?

— Ved' som počul v rozhlase na vlastné uši!

Povedal som to už aj Holmovi...

— A čo povedal na to Holm?

Renay sa zvedavo pozrel na neho.

— Prečo? Bol prekvapený, to viete! Až mu pohárik z ruky vypadnul! Tak bol prekvapený!

— No... Nedivím sa... Ako by nie! Ved' Holm a Montgomery neboli práve najlepší priatelia — poznamenal Josén. — Dva dni pred vraždou sa pre ňu pohádali v pracovni.

— Holm a Montgomery? — žasol Renay. — Viete to určite, že to bolo pre Catharinu? Montgomery mi o tom vravel...

— No? — pozrel sa na neho Josén.

— Pre honorár to bolo!

Josén sa krátko zasmial.

— To viem! Holm ho chcel snížiť, to viem — pokračoval Josén — ale zo žiarlivosti, nevediac ako ho pokoriť pred Catharinou... Vedel, že keby mu snížil honorár, že by o tom vravelo celé divadlo... I ona by sa to dozvedela.

— A čo mal s Catharinou?... Nedorozumenie? Ako vy súdite?

— Ktovie čo mali! Ale ja...

— Povedzte! Nesúдите tak ako ja?

— Ako?

— Že Montgomery nie je vrahom Cathariny! Aspoň nie úmyselným vrahom!

— Hm!

— Nuž?

— Vo zbrani boli ostré náboje — riekol Josén ticho. — Ja som ich náhodou objavil. Kto ich dal dnu, neviem. Slepé náboje boli odhodené do skrine Montgomeryho šatni... Ostré som vybral a zbraň som nechal prázdnu. Uvažoval som o tejto veci.

— Len teraz? — užasle a vyčítavo vyhrkol Renay.

— Už predtým! Ale práve tá skutočnosť, že v zbrani neboly žiadné náboje, ma privádza k tej domnienke, že Montgomery schválne...

— Zastreľil ju?...

— On nabíjal zbraň!

— Ide Holm! — prerušil ho náhle Renay a začal odborné vykladať dôležitý úsek scény z novej hry.

Holm pristúpil k nim a zvedavo sa pozrel na Joséna.

— Čo na to povie? Montgomery vraj utiekol!

Josén prisvedčil:

— Počul som o tom! Škoda ho!

Holm nemo prikývol, potom vykročil d'alej.

— Tuším trápi ho, že s Montgomerym sa v zlom roz-
išiel — prehodil Renay, dívajúc sa za ním.

Režisér Josén chcel čosi povedať, ale preglgol svoje slo-
vá. Pozrel sa na javisko, a mimovoľne sa mu pred očami
vynorily jednotlivé scény z poslednej hry Cathariny a
Montgomeryho. V duševnom zrení predstavoval si posled-
nú scénu, skončivšia tragický Catharinovým skonom.

— Len nechápem — povedal Renayovi — ako mohol
Montgomery zasiahnuť Catharinu na ľavý spánok, keď on
stál z pravej strany. Stál som v tej chvíli práve tu na tom-
to mieste a sledoval som hru, keď zaznel výstrel. Mal som
však pritom skoro dojem, že zazneli tri výstrely. Mont-
gomery však celkom určite vedel, že len dva razy vystrelil.
To nechápem . . . Vraj to bola ozvena.

Náhle zmĺkol. Do očí vkradla sa mu zarazená prekva-
penosť. Skoro ich vytreštil, tak sa pozeral na Renaya.
Potom vykrikol:

— Rudge!

Asistent rezie, Renay, sa chytró obrátil. Za ním stál
Montgomery, oblečený v čiernom obleku. Na túto chvíľku
nezabudnú nikdy. Obidvaja boli zarazení a zvedavo sa na
neho dívali. Najprv skúmali jeho tvár, jeho pohyb. Bol

práve taký, ako predtým, len tvár mal akejsi zpopoľavelej chorobnej farby.

— Rudge! — zašeptal Renay a stisnul mu ruku. — Počul som...

— Že som utiekol? — zasmial sa Montgomery a pozrel sa na Joséna, s ktorým stisnul si ruky celkom bez slova. Len zdíhavým pohľadom sprevádzali tento vzájomný akt. — Buď istý — povedal, obrátiac sa Renayovi — Paul, že som neutiekol snáď z túhy po slobode. Ale utiekol som preto, aby som složil účty, a aby som mohol strhnúť oponu z toho, čo ma vyradilo z ľudskej spoločnosti...

— Prečo si sa nebránil proti tomu všetkému! — vytknul mu mierne Josén. — Prečo si mlčal, zaryte mlčal? Na to všetko?!

Montgomery povedal vážne:

— Mlčal som, lebo Catharina bola mŕtva, a všetko ostatné s ňou! Bolo by od niekoho šialenstvom nazdávať sa, že zabil som ju ja! Na čo som sa mal obhajovať? Čakal som päť rokov na prihlásenie sa pravého páchatel'a, ale nik sa neprihlásil, a polícia tiež nič nesviedla! Pre mňa bol ten prípad vyriadený mojim odsúdením k doživotnej trestnici. Ale... Inokedy možno viac... Vonku pasú po mne! Je tu Holm? Chcem sa s ním predovšetkým rozprávať!

— Je tu... práve zašiel za roh...

Montgomery zmizol z dohľadu. Renay pozrel sa vzrušene na Joséna, a ten na neho.

— Čo chce s ním? — zvolali a obidvaja vykročili za nim . . . Aby tak Holm? To vari predsa nie je možné!

Roztvorili dvere práve vo chvíli, keď Montgomery prehrabával sa v písacom stole Holmovom. Riaditeľa v pracovni nebolo.

— Čo hľadáte? — spýtal sa Josén povrchno.

Montgomery sa zasmial trpko:

— Ach táák! Teda tak z vysoka? Vy ste ma špehovali? Moji priatelia? Nuž, nie div . . . Konečne môžete ma i udať, že som tu!

— Ale Rudge! — zvolal Renay — Nerob hlúposti! Čo hľadáš, chceli by sme len vedieť!

— Čo hľadám? Catharinin denník! Ten hľadám! Prekliaty Holm — rozčúlil sa — Kde ho môže len mať?

— Catharina písala denník?

— Hej! Holm ho musí mať!

— Možno šiel domov! — poznamenal Josén nespokojne.

— Tam ho mať nebude! Len tu musí byť! — skríkol Montgomery zlostne a dal sa do vyhadzovania všetkého, čo bolo v písacom stole. Poprehadzoval fotografie, medzi ktorými boli niektoré aj jeho, i Cathariny . . .

— Lotrovský Holm! — hučal Montgomery zlostne. — Kde ho len môže mať schovaný? Nevideli ste ho snád'? Bol v hnedej koži s iniciálkami: C. B.

— Ja som ho nevidel, — povedal Josén.

— A ja tiež nie, — odpovedal Renay.

Musel hľadania nechať, lebo v pracovni denník skutočne nebol. Uvažoval chvíľu, kde by ho mal ešte hľadať. Potom vrátil sa ešte k písaciemu stolu, a obišiel ho, dôkladne obzerajúc. Všetko prezrel a nebolo tu nič, čo by prezrádzalo ako miesto, kde by sa Catharinin denník mohol nachodiť.

Namrzený, a znepokojený odišiel ku dverám, pričom svojich bývalých priateľov premeral veľmi neiste. Ich súcitné pohľady ho miatly. Sám pred sebou si pripadal hrozným úbožiakom, nemajúc chvíľku istoty, vedomý si, že po ňom pasie niekoľko desiatok policistov, a že pre väčšinu ľudí má len jediné krátke, odporné a hrozné meno: Vrah! Meno, pri ktorom sa každý zachveje, i on sám hoci sa necíti o nič horším ako bol.

— Považujete ma za vraha, Josén? — spýtal sa ho, pozerajúc na neho neisto.

Režisér Josén márne sa namáhal vycítiť, čo touto otázkou sleduje. Ale bolo treba odpovedať mu bez vedomia dôkazov pre ktoré ju vyslovil.

— Nezdá sa mi, Montgomery, že by ste boli schopný niečo podobného, — povedal Josén opatrne.

— Rudge! — zvolal Renay vrelejšie. — Vzmuž sa, a neklesaj na mysli! Je vidieť na tebe, že to bola tragická hra...

Mongomery vhodil mu do očí otázku:

— Ty niečo vieš? Vrav!

— Čo?

— Vrav, kto bol v ľavej lóži pri onom osudnom predstavení?!

Paul Renay zblednul pri takomto tóne.

— Nevieľ! Čo tým chceš?

— Ten, kto bol v ľavej lóži, určenej diplomatickému sboru, ten je vrahom Cathariny! Rozumieš už? Oh! Ved' ja ho nájdem! Buďte istí... Ostatne, tuším, kto to je... Ale nie som si ešte celkom istý! Ale verte, ja sa zpod obvinenia očistím! Na to prisahám! A potom zase zaskvejú sa jasavé svetlá nad vchodom divadla Aldwych: Rudy Montgomery v titulnej úlohe!

Oči sa mu svietily od vzrušenia a okolo úst mu preletel mierny sotva poznateľný úsmev.

— Idem! — povedal. — I keď čiastočne prejavujete nedôveru, nie ste si istí, chápem... Ale predsa ste prví, s ktorými som sa stretol po päťročnom väzení, a neodvrátili ste sa odo mňa. V podvedomí neveríte v moju vinu! I zato — ďakujem vám! S bohom! A do videnia!

Josén videl, že oči sa mu zaleskly pohnutím. Montgomery sa odvrátil, a len tak očistomok podal im ruky, odvrátiac sa odchádzal.

Utečenec sa stretáva s Annou

Husté stromoradie sa tiahlo popri súkromnej ceste k zámočku Rudgy Montgomeryho, okolo ktorých stálo skrytých niekoľko policajtov, dívajúc sa na ostré kúžeľovité svetlá blížiaceho sa automobilu.

Hary Gibson osvietil prudko v tme ponorenú záhradu, a zbadal niekoľko postáv v strážnických uniformách.

Prudko zahamoval a Montgomery vykázol z auta, stratiac sa v hustej tme. Mal zamierené do krovia, odkiaľ viedla tajná chodba pod zámčok. Mohol sa teda nerušene dostať do zámku.

Hary vyšiel tiež z auta, a obzeral si ho len tak na oko,

ale potom znovu vsadnul za volant a zamieril k hlavnému vchodu.

Jeden zo strážnikov vkročil mu do cesty.

— Kto ste? — spýtali sa ho, a posvietil mu do očí.

— Som Gibson. — odpovedal Hary.

— Čo tu hľadáte?

— Tu predsa bývam.

— Kde?

— V ľavom krídle domu. V tých troch izbách. — Odpovedal Hary a chcel ísť ďalej, ale policista ho ešte podržal.

To je vaše súkromné auto? — spýtali sa ďalej. Keď Gibson prisvedčil, policista pokračoval: — Od kedy tu bývate? Tuším, sa len sem sťahujete. Nie?

— Ale čo mi také otázky predkladáte? — rozčulil sa Hary. Nechajte ma ísť dnu, lebo som nebol od rána doma. A mám ešte prácu!

— Tento dom patrí predsa Montgomerymu, ktorý ako isto viete, ušiel z väzenia! — povedal ďalej policajt.

— Teda čo ja mám s tým? Dom si prehl'adajte, čo ste možno už urobili. Dom spravujem ja s jeho sestrou a mojou manželkou. Tu však Montgomery nie je.

Trudy a Dorothea počuly jeho prudký hlas. I pozrely sa oknom.

— Hary! — zavolala Trudy. Kde trčíš tak dlho?! — vytkla mu a k policajtovi vyčítavo povedala: — Ved' som vám povedala, že Montgomeryho tu niet.

Policista nedôverivo zabručal. Poodstúpil. Gibson bokom hľadel' za ním, a hádal v duchu, či nepôjde za nim do zámočka, ale nešiel. Stratil sa v tme. Dorothea videla ho postaviť sa pod košatý strom.

— Kde je Rudge? — spýtala sa potom Haryho šeptom, keď vošiel dnu.

— Dolu v chodbe! — odpovedal jej. Bude už istotne v podzemnej izbičke. Nebojte sa nič, miss Dorothea. On sa vyseká z toho! Ja verím v jeho nevinu!

Ja tiež verím, — povedala Dorothea pevne a v očiach mala slzy. Skočila potom k obloku, a bojazlivo povedala: — Svetlá reflektoru . . . Akési auto ide . . . Možno polícia . . .

Svetlá sa približovali, napokon čierny voz zastal tesne pred vchodom.

— Anny prišla!

— Anny? — spýtala sa Dorothea na Trudine slová.

— Anny Barymoreová! — vysvetlila.

— Catharinina sestra? — skríkla tlumeno Dorothea. —
— Ide iste na výzvedy.

Trudy mlčala. Dorothea nevedela si vysvetliť čo ťahá Anny sem. Vedela, že je to sestra zavraždenej, ale bližšie nič nevedela o nej, a od pravdy bola ďaleko, nemajúc žiadny podklad k takej podtuche. A preto, že to bola sestra zavraždenej, nedôverivo ju prijala. Ale neskoršie, keď poznala Anny, ako nesmeli sa na ňu díva, a takisto nesmeli prenáša svoje slová, omlúvajúc sa návštevou, vzala ju

jemne pod rameno a priamo pozrela sa jej do očí, spýtajúc sa, či sa nehnevá na Rudgeho.

— Neverím, že by to urobil . . . šepkala Anny.

Keď tak povedala, nevedela ani, že Rudge Montgomery stál už za ňou. — Ďakujem ti, Anny, za tú dôveru! — povedal.

Prudko sa obrátila. Videla ho tu stáť, sošlého, a strápeného. Ale predsa bol to on, Rudge . . . Potom opatrne sa pozrela na okná, či sú zastreté, ale k svojmu prekvapeniu nevidela žiadne okná. Nevšimla si, že prešla chodbou do podzemnej chodbičky.

Anny dívala sa na neho s takou nežnosťou a mäkkosťou, že jej slzy vbehly do očí.

— Rudge! zašepkala, ale urobiac niekoľko krokov k nemu, ostala bezradne stáť. Čo mu len chcela povedať? Nič o svojej láske k nemu, celkom nič, ale predsa niečo . . . Svojou prítomnosťou to povedal.

Dorothea a Truda odišly do predsieni.

— Anny! — šeptal Montgomery. — Aký som šťastný, že ťa vidím . . . Už okolnosť, že nehneváš sa na mňa, dodá mi sily očistiť sa z tohto obvinenia . . .

— Povedz, kto to je? . . .

— Ešte neviem. — Povedal ticho . . .

— A to si nevedel, že to nie si ty, ale niekto iný?

— Tušil som to . . . Ale čo som mohol urobiť? A potom nemal som k tomu dostatok sily. Catharina bola mŕtva. Bolo mi jedno.

— Jedno?

— Jedno, veď na teba som si nemohol trúfať... Veď si jej sestra... Nikdy by sa mi nebolo zdalo, žeby si vec pochopila... I keď predbežne bez dôkazov...

— Prosím, mlč... — šeptala bolestne.

— Nemôžem... Nemôžem už! Nikdy mi nevymizne z pamäti náš rozhovor... Vieš ktorý! Cítil som, že spája nás silnejšie púto... Nás dvoch... I vtedy keď Catharina žila... Všetci ste si mysleli, že bola mojou milenkou... Ale to nebola pravda. Nebolo medzi nami vskutočnosti nič, len hlboké porozumenie a priateľstvo... Vážil som si ju, ako ženu, a ako umelkyňu. A u nej bolo to isté.

— Rudge! — žasla. — Je to naozaj tak?

Oči mala plné slz.

— Vieš, že márne nevravím! Či ma nepoznáš?

Rudge!... Oh, mlč... Prosím nevrav viac! Čo však chceš teraz počiat'?

— Uvedomil som si razom, že i keď to tak skončilo, ako sa to stalo, bolo by šialenstvo od mňa, mlčky znášať pokorenie a opovrženie bez dôvodu. Rozhodnul som sa nájsť vraha, a vydať ho súdu, keď polícia ho nenašla. A uspokojila sa len suchopárnym vysvetlením. Teraz vopred chcem nájsť Catharinin denník.

— Holm ho má! — povedala.

— Viem. Bol som v jeho pracovni, a všetko poprehadzoval, ale denník som nenašiel.

— Ty si tam bol? A čo Holm? — spýtal sa vzrušene.

— Nebolo ho tam. Ale, Anny... Čo mala Catharina s Holmom. Nevieš?

— Vieš, že jej bol od počiatku odporný! Nemohla ho vystáť. Ale prenasledoval ju ustavične svojou dotieravosťou, pričom vzal jej aj denník...

— Rozumiem ... prekliaty Holm! — zasyčal Montgomery.

— Videl ťa niekdo v divadle?

— Bol tam Josén a Renay.

— Čo tí?

— Veria v moju nevinu... Ty tiež?...

— Keby som neverila, nebola by som tu. — Povedala.

Stisnul jej vd'ačne ruku.

Ďakujem ti Anny!

Cítil, že sa jej ruka jemne chveje.

— Nech ti je Boh na pomoci, Rudge! — zašepkala. — Nedopusť sa však žiadnej prenáhlivosti... Keď si pomyslím...

Viac nemohla vraviť. Horkosť stiahla jej hrdlo, a slová odumrely jej na perách. Vyšla chytro von, a sprevádzaná Trudou a Dorotheou vyšla k autu. Zažla svetlá. A za chvíľu veľké čierne auto lorda Barrymoreho zmizlo im z dohľadu.

Lord Barrymore

Hary Gibson chcel práve odniesť zo svojho bývalého bytu posledný kus náradia a preniesť do zámčeku Montgomeryho, keď náhle ktosi zaklopal. Hneď na to sa dvere otvorily a v nich sa objavil lord Barrymore.

Gibson ho videl zriedkakedy a málo chýbalo, že mu jeho podoba nevymizla z pamäti.

Lord vstúpil dnu. Keď zavrel dvere povedal dôležite: Prichádzam na vážny rozhovor! Som Lord Barrymore! ..

A akoby čakal hlbokú poklonu, odmlčal sa. Ale Gibson bol jeho nečakaným príchodom tak prekvapený, že zabudol na to, čo sa sluší na privítanie tak vznešeného hosta.

Ukázal smerom k oknu, kde bývala staršia klubovka. Ale tej tu teraz už nebolo, lebo zväčša nábytok bol už preč. Preto rozpačite rozťahol ruky a začal sa ospravedlňovať.

— Prepáčte, milord, ale, — sťahujem sa a nemám vás kde ani posadiť.

— Nevadí! — kývol rukou lord odmietavo — prichádzam v dôležitej veci... Je vám známe miesto pobytu Montgomeryho?

Pritom díval sa mu do očí, akoby bol istý, že Gibson to vie. Ten pod ťarchou tohto pohľadu len-len že sa nezajakal. Nechápal, prečo pred týmto človekom má takú neistotu, ba hrôzu. Akosi len nejasne tušil, že jeho návšteva má pozadie nie práve čestné, a že jeho úmysly by sa iste krížily so zákonom.

— Povedzte: viete, alebo neviete? — vyšiel na neho zhurta.

— Nie, milord! — vyhrkol Gibson.

— Nie? — zvolal Barrymore. — Chráňte sa ak cigánite! A ostatne, keď poviete, nežiadam to zadarmo! Povedzte mi, kde je Montgomery? Viete kto je to? Viete! Je to vrah mojej dcéry Cathariny! Vravte!..

— Neviem o ňom nič, milord! — odpovedal Gibson pevne a nedal sa mýliť jeho prenikavým pohľadom.

— Cigánite! — skríkol lord.

— Ublížujete mi! — odpovedal Gibson čo naj dôraznejšie. A tu lord Barrymore nahnul sa k nemu a zašepkal: Koľko?

— Nevieť nič, milord! — opakoval Gibson pevne, ale pritom ozvala sa jeho stará ľahkomyselná povaha, túžiaca vedieť výšku ponúkanej sumy. Ale mlčal.

— No? — nabádal ho Barrymore. — Päťsto funtov, Gibson! — dodal lord a významne na neho mrkol.

Gibsonovi sa priamo dych zastavil pri pomyslení, žeby mohol za čas bez starosti žiť. Peniaze už videl pred sebou naukladané v hromádke. Ale sa pochlupil.

— Nie, milord, skutočne neviem nič! — riekol dôrazne, cítiac pritom víťazstvo smyslu pre poctivú hru.

Lord Barrymore zasekol zubami a pohrdlivo sa k nemu obrátil:

— Nie ste lepší od neho! Kujete spoločné plány, ale oľutujete to! Kde sa sťahujete? Myslíte, že som tak hlúpy, aby som o tom nevedel, že do zámčeka Montgomeryho? Že tam chcete bývať? A začo? Povedzte! A bez jeho súhlasu? No?! Ako to vysvetlíte? . . .

Gibson chcel to skutočne vysvetliť. Barrymore videl to na jeho tvári, že chce sa ospravedlniť, z ktorého ospravedlnenia by on nič nemal. Roztvoril preto dvere. Medzi nimi sa ešte zastavil:

— Ešte sa sídeme! — vyhrkol zlostne, potom buchnul dvermi.

*

Režisér Jansén sa obzeral. V chodbe bol krik. Avšak

potlačil svoju zvedavosť a pokračoval v skúške novej hry, ktorú práve s členmi divadla študoval.

— Lord Barrymore je tu! Hľadá Montgomeryho. Behá sem-tam so zbraňou v ruke . . . Ide sem! — zavolał ktosi.

Skutočne. Lord Barrymore so zbraňou v ruke pribehol s hrozbou:

— Vravte kde je Montgomery! Vravte! — kričal.

— Šaliete? — zvolal spokojne Jansén. — Ohrožujete tu ľudí zbraňou! Vraj pre Montgomeryho! Čo je nás po ňom? Tu ho nieto! Vyrušujete nás, chceme pokračovať v skúške!

— Chcem Montgomeryho! — trval na svojom lord celý červený v tvári od hnevu. — Chcem Montgomeryho!

— Chod'te na políciu nech ho hľadajú! To je ich práca! Nedajte sa zosmiešniť! . . . Pokračujeme! . . .

Herci pokračovali v skúšaní, medzitým čo Paul Renay telefonoval na políciu, sdeľujúc prítomnosť lorda Barrymoreho v divadle. A práve vtedy sa v chodbe objavila Anny.

— Anny, čo tu hľadáte? — zvolal na ňu Renay. — Váš otec je tu, celý rozčúlený!

— Chcem sa rozprávať s Holmom! zavolajte mi ho sem, buďte tak láskavý, Paul . . . Ale aby to otec nezbadal.

— Chod'te do jeho pracovne, — navrhol Renay, ale Anny to zamietla:

— Nie, nie! Ostanem tu v telefonnej búde . . . Chod'te a pošlite ho sem!

Vkíza do telefonnej búdky a hľadela za Renayom, ktorý zašiel do hľadiska. Bolo však ťažko upozorniť Holma, aby prišiel bližšie, lebo pri ňom stál lord, kričiac, rozčúlene šermujúc zbraňou.

Holm bol v tvári bledý. Na čele objavily sa mu krupaje studeného potu. Golier košele ho škrtil, preto povolil si najsamprv viazanku a potom odopäl aj golier. Pritom zpozoroval Renaya, že chce mu čosi povedať. Chcel sa vzdialiť od lorda, ale ten keď to zbadal, chytil ho pevne za rukáv, dožadujúc sa, aby mu povedal kde nájde Montgomeryho. Holm vyhrkol, že nevie a ukázal na Renaya, že ho volá, že musí ísť za prácou. Barrymore však išiel s ním. A tak Renay nemohol nič Holmovi povedať. Očistom začal vravieť o novej hre.

Na šťastie v tej chvíli sa v hľadisku objavil inšpektor tajnej polície, Mac Lonne a s úsmevom pristúpil k lordovi, i vzal mu bez vysvetlenia zbraň z ruky. Lord bol touto opovážlivosťou tak prekvapený, že nezmohol sa momentálne k odporu. Len neskôr zvolal:

— Dajte tú zbraň sem! . . .

— Ale, ale, milord! Som inšpektor MacLonne! Ako môžete ohrožovať tu ľudí, ktorí nemajú nič spoločného s Montgomerym? Aspoň predbežne nie . . . Chápete? Povedzte mi tak pravdu, čo by ste urobili, keby ste Montgomeryho videli?!

— Zastrelil by som ho! — skríkol rozčúlene.

— Nuž to by bola krásna vec, milord! Sedeli by ste

potom doživotne. Uvedomte si svoje počínanie a upokojte sa! My sme už Montgomerymu na stope!

Toto využil Holm a priblížil sa k Renayovi, ktorý zašepkal:

— Anny chce s vami rozprávať. Je v telefonnej búde.

— Anny? — vyvalil Holm oči a utrel si čelo, poliate kropajami studeného potu.

Inšpektor MacLonne sa neobzrel k ním, ale začul čosi o Anny a o telefonnej búde... Vyprevadil však najprv lorda von k autotaxi, do ktorej ho posadil, ako previnilého človeka, uvedomiaceho si náhle svoje počínanie a v istom slova smysle prenáhlenie.

Keď voz bol s lordom dosť ďaleko, vrátil sa potom inšpektor MacLonne do divadla a ostal stáť pri stene telefonnej búdky, v ktorej zazrel lordovu dcéru, a Holma. Ten vrtel hlavou. Pritom otvoril dvere, chčejúc vystúpiť z búdky, a MacLanne počul ho povedať:

— Koľko rázy mám opakovať, Anny? Ja ten denník nemám! Verte mi!

— Máte! Catharina mi povedala pred svojim vystúpením, že ste jej ho vzali. Nahovárala ma, aby som vám ho vzala z pracovne. Šla som aj k vašim dverám, ale som ich nemohla otvoriť. Zamkli ste sa! Musíte denník mať! Žiadam vás čo najdôraznejšie, vráťte denník!

Holm pohodil vzrušene rukou:

— Nuž ale keď ho nemám, odkiaľ ho mám vziať?

— Máte ho! — zvolala Anny skoro plačlivo.

— Pripúšťam, Anny, že som Catharine vzal denník, ako tvrdíte, ale položil som ho do zásuvky, odkiaľ zmizol. Sám nechápem kde. A ako sa to mohlo stať.

— To je výhovorka! Hotová lož! — zvolala Anny rozrušene. — I vy máte istú príčinu na jej smrti... Hej, aj vy!... Chuderka! Vždy ste ju prenasledovali!

— Anny! Uvedomte si čo hovoríte!

— Pravdu hovorím! — stála na svojom Anny.

— Čo tým chcete povedať? Čo? Snáď len nechcete povedať, že som ju ja zastrelil, nie? — vyrážal Holm rozčúlene.

— Nemám vám čo viacej povedať, ale to, na čo ste sa ma spýtali, odpoveď dajte si sami! Rada by som vás ušetrila, ale to by bolo potom na ťarchu Montgomeryho, viete?!

— Anny!... utieral si zúfalo Holm čelo a celú tvár.

Vtedy už MacLonne vrátil sa niekoľko krokov späť, a vyšiel tak, aby ho všetci videli. Kráčal k telefonnej búde akoby teraz prišiel.

Holm sa priznáva

Anny vychádzala práve von. Zastala pri Josénovi, ktorý hneď zbadal, že plakala.

— Čo je Anny? — spýtal sa jej.

— Nič, Josén . . . — a odvrátila hlavu, chcela odísť. Josén ju ale zadržal:

— Denník spálil! — zašepkal jej — Márne ho hľadáte a od neho požadujete!

Zastavila sa. Vzhliadla úžasle na Joséna, k tomuto spokojnému chladnokrvnému režisérovi, s ktorým ju spájala toľká krásna práca pred smrťou Cathariny.

— Spálil?? — vzhliadla k nemu. — Ako to viete? — skoro prestala dýchať. Tak sa jej to dotklo.

— Ako?

A hľadiac do jej súmernej tvári, mlčky vytiahol z vrečka monogramy C. B. z pochromovanej ocele, ktoré teraz byly zčernalé.

— Našiel som ich v popolníku!

— Tak tedy!

— Tak! Ale o mne mlčte. Tu ich máte.

Medzitým MacLonne vstúpil za Holmom do jeho pracovne. Holm sa obzrúc, a vidiac ho ísť za sebou, nemotorne sa poobráttil.

— Som veľmi ustatý. — vysvetľoval MacLonne. — Nuž napadlo mi, že by som si mohol u vás sadnúť na moment. Dovolíte však?

— Sadnite si. — povedal Holm rozrušene. A pozoroval inšpektora MacLonneho, ako si sadá, a s akou labužníckosťou prehadzuje si nohu cez druhú, hoviac si v pohodlí, mrkol na neho: — Pri tejto príležitosti, rád by sa vás na čosi spýtal!

Holm preložil rukopisy divadelnej hry na stôl s jedného miesta na druhé, a zasa naopak. Napokon zostal trčať svojimi nespokojnými očami na inšpektorovi, hľadiac mu vytrvalo na ústa, čo povedia:

— Čo? Čo? Čo by ste sa chceli spýtať? — vybuchol Holm nervózne.

MacLonne skoro lenivo povedal:

— Pamätáte sa na Catharinu Dreyhübloví-Barrymoreovú?

Pritom nepozeral sa na neho. Ale obzeral si špičky svojich topánok, ba dokonca akúsi zvláštnu pozornosť venoval aj svojim pečlivo čisteným nehtom.

— Čo tým chcete?..

— Nič zvláštného — podotkol MacLonne. — Len maličkú informáciu: Viedla ona svoj osobný denník? —

Keď to povedal, pustil sa do čistenia svojich hodínok, ktoré náhle vybral z vrečka, a čistil ich s takou horlivosťou, že vzbudzoval zdanie, že ho čistota hodínok viacej zaujíma ako celý prípad Cathariny Dreyhübovej-Barrymoreovej.

Holm po tejto otázke prešiel si rukou cez spotenú tvár. Potom si chytil čelo, zakašľal, a povedal s úsmevom, ktorý bol protichodom jeho predošlého chovania a nervozity. Povedal:

— Viete predsa, inšpektor, že každý človek, ktorý je viac-menej známy a slávny, nájde príležitosť viesť si denník! Teda i Catharina Dreyhüblová-Barrymoreová, našla vždy tu chvíľu!

Inšpektor sa usmial.

— Ďakujem! Ste veľmi ochotný a láskavý! — prikývol MacLonne a nevinne sa spýtal: — A kde by som ten denník našiel? Neviete mi poradiť?

To už Holm zbadal, kam MacLonne mieri.

— Ako to ja môžem vedieť? — zvolal rozčúlene.

— No . . Nevadí nič, keď to neviete, — povedal MacLonne spokojne a náhle vstal, nahnul sa ponad písací stôl a do tvári hľadiac, povedal mu dôrazne: — Rozčuluje vás to? Prečo ste taký nervózny?

Holm vytreštil na neho oči v akomsi podvedomom tušení. Zaperlil sa mu na čele pot, a inšpektor s uspokojením konštatoval: — Tuším som na dobrej stope . . .

— Na akej? — vydýchol Holm.

— Na starej známej stope, ktorá ušlo môjmu predchodcovi! Bol to už starší človek, nuž už nemal taký dobrý prehľad, ako ja . . .

— Aáák? To je — tu — tuším . . .

— Hádajte!

To bola najťažšia skúška, akú mu dal Mac Lonne. Holm sa scvrkol a sadol si. Potriasol hlavou akoby tomu dostatočne dobre nerozumel, alebo akoby hádanku, ktorú mu dal inšpektor uhádnuť, bola ťažšia ako všetky životné problémy dneška.

— Ale koniec-koncom, povedzte — pokračoval nedbalo inšpektor MacLonne. — Kde písavala Catharina Drejhüblová svoj denník. Tu v šatni?

Holm mlčal.

— Nepamätáte sa? — naliehal nevinne Mac Lonne.

— Neviem . . . — odvetil trhane Holm — Ale čo to má za súvislosť? Viem toľko, že ho iste písavala, čo ostatne s určitosťou tvrdiť nemôžem! Ale domnievam sa tak!

— Prečo?

— Lebo každý herec píše si denník! A to tým skôr taký, akým bola Catharina Dreyhüblová! Viete predsa, že bola najslávnejšia dramatická umelkyňa. A ešte dodnes sa jej žiadna iná nevyrovná!

— Hm — zabručal inšpektor viac k sebe ako k nemu. — Ale tu čosi nesúvisí! Raz tvrdíte, že ho istotne písala, raz zasa neiste hovoríte, že »pravdepodobne«.

— No možno... Pravdepodobne.

— Povedzte: Viete niečo určitejšieho o tom denníku, alebo sa len tak domnievate?

Holm sa rozkričal:

— Nuž tomu sa nemôžete diviť, že hovorím nesúvislo! Zabávate ma tu s takými vecmi, ktoré sú dávno za nami, a zbytočne ma zdržiavajú, lebo na vec sa musím čiastočne rozpamätávať. Vymizla mi časom z pamäti!

— No... — poznamenal inšpektor tajnej polície nene. A usmial sa ešte nevinnejšie.

Holm sa ospravedlnil:

— Odpusťte... Prepáčte... — zajakal sa.

— A kedy by ste mali pre mňa troška času? — spýtal sa ho ďalej inšpektor.

— Času? Prečo? — zrýchlil Holm otázky — Prečo? Čo chcete odomňa? A čo sledujete týmito otázkami? Som stále zamestnaný, niekedy viac, inokedy menej, ale vždy mám čo robiť, a nemám rád zbytočné marenia času. Po-

vedzte otvorene čo chcete a nechod'te na mňa okľukou, ako na nejakého podliaka!

— Nuž z mojej strany som za to, aby sme hovorili otvorene! — prehodil inšpektor studeným hlasom a nahol sa viac k nemu, riekol: Vravte teda: kde ste dali denník Cathariny Dreyhüblovej!

Holm sa schúlil pod touto otázkou v akési kľbko a ostal sedieť v kresle chvíľu bez slova, naľakane pozorujúc MacLonneho, ktorý nespúšťal z neho svoje oči, z ktorých sa dalo čítať mnoho, i čo nepovedal, ale čo úzko súviselo s denníkom . . .

Holm vyskočil:

— Vy . . . vy ste počúvali pri telefone? Povedzte! Odkiaľ ste prišli k tejto otázke! Povedzte! — kričal Holm zúrivo.

— Priznávam sa: počúval som! . . . Ale len náhodou! . . .

— Tá Anny je blázon! Prišla na mňa s takou otázkou: Kde je Catharinin denník! Akoby ja som mal o tom vedieť. Do čerta! . . . Teraz si azda myslíte, dokonca celá vaša polícia tomu nasvedčuje, že sledujete akúsi súvislosť mňa s tým týkajúca a tej vraždy.

MacLonne sa zasmial:

— To predsa nik nehovorí!

— Ja viem! Ja viem, že nehovorí! — zajakal sa Holm ďalej. — Ale ku mne vedie teraz bezpodstatná niť . . . niť záhady . . . niť toho zločinu Ale vyhlasujem: denník som skutočne Catharine vzal. A položil som ho sem do tejto zásuvky . . .

Ukázal na zásuvku v písacom stole, a chcel ju otvoriť. A aj otvoril. MacLonne vmžiku zbadal v nej revolver, po ktorom Holm siahol, ale prv ako sa nazdal, inšpektor mu ho vyrazil prudkou ranou z ruky, načo Holm sa úplne zrútil do kresla, vyrážajúc ťažko, celý popolavý v tvári:

— Pán inšpektor . . . Ja som vrahom Cathariny Dreyhü-
blovej! — a rozplakal sa ako dieťa.

Výslech

Josén a Anny, počívajúc pri poloopených dverách, teraz vošli dnu. Inšpektor sa na nich pozrel, potom sa zahľad na Holma.

Anny ticho plakala.

— Tušila som to . . .

— Sadnite si! — ukázal Mac Lonne na kreslo, načo sa obrátil k Holmovi: — Povedzte mi, vložili ste ostré náboje do zbrane, ktorú Montgomery použil pri hre? . . .

Holm prisvedčil.

— Povedzte všetko! — naliehal inšpektor.

— Catharine som dvoril . . . — začal Holm. — Chcel som, aby sa stala mojou ženou, ale Montgomery . . . Domnieval som sa, že ju zasiahne len ľahko a že bude zatknutý . . . Chcel som sa ho zbaviť.

— A zbraň bola už predtým nabitá?

— Bola. Boly v nej slepé náboje. Sám Montgomery tuším ju nabil. Položil však zbraň na stôl, a ja využijúc tejto príležitosti, vytiahol som slepé náboje, a vložil miesto nich náboje ostré. A . . .

Pri týchto jeho slovách Josén vyskočil:

— Vy ste teda položili ostré náboje do zbrane? A slepé hodili ste do prevliekárne Montgomeryho? Tie, ktoré byly potom nájdené, a ktoré priťažily Montgomerymu?

— Tie! — zastenal Holm. — Som vinný!

Josénsa obrátil na inšpektora:

— Pán inšpektor! — vyhrkol náhle. — Vrahom Cathariny musí byť niekto iný, pretože ostré náboje som zo zbrane ja sám vyložil pred začiatkom poslednej scény. Mám to vo zvyku, lebo hru som režiséroval . . . Beriem z čiastky zodpovednosť za osobnú istotu predstaviteľa tej-ktorej úlohy, ale tu . . . tu bolo čosi iného. Montgomery potom prišiel a vzal zbraň do ruky. Pozoroval som ho, či sa zarazí nad tým, keď ju nájde prázdnu, ale nezarazil sa. Spokojne nabil zbraň slepými nábojmi, a dodal: S Catharinou je radosť hrať . . . — a odchádzal na javisko. Tu niečo nesúhlasí!

Holm zdvihol hlavu, nechápajúc, čo Josén rozpráva.

V mysli mu zostaly, ako vryté slová: Vrahom Cathariny je niekto iný!

Mac Lonne pozrel sa striedavo na Joséna a Holma.

Vyčítavo povedal:

— A ako to, že to vravíte len teraz, pán Josén?

— Prepáňte ... Ale nebol som si istý, čo v tom je. Ale teraz mi je celá vec jasná: Riaditeľ Holm bol proti Montgomerymu. Pre Catharinu ... Chcel sa sa ho zbaviť uvalením podozrenia z pokusu vraždy: vložil dva ostré náboje do zbrane. Tie náboje, ktoré som však ja vybral z revolveru.

Inšpektor Mac Lonne pochopil zamotanosť situácie. Obrátil sa k Holmovi:

— Kde ste dali ten denník?

Josén bol chvíľu ticho, čakajúc, čo Holm povie. Sám by si želal, keďby nastalo tu jasno, a keby sa opäť objavilo nad vchodom divadla Aldwych Montgomeryho meno. Holm chvíľku mlčal, potom sa priznal:

Spálil som ho.

— Spálil? Prečo?

— Nechcel som odkrývať Catharinine intimnosti ani pred sebou. Nikdy som sa toho nenazdal, že to tak skončí. A do dnešného dňa som žil v tom vedomí, že som jej nepriamym vrahom. Vo chvíli, keď Catharina padla na zem, zdalo sa mi, že čujem tri výstrely

— Ako? Nerozumiem!

— Náboje, ktoré boli v zbrani, myslím tie, ktoré som ja ta dal, boli len dva, avšak tri výstrely zazneli!

— Kde ste boli v tú chvíľu? — spýtal sa inšpektor so záujmom a nedôverivo.

— Sedel som vedľa diplomatickej lôže.

— A ten tretí výstrel ste počuli celkom jasne. Nebola to ozvena?

— Celkom jasne! Tak, ako by bol vyšiel z diplomatickej lôže... Spomínam si na to teraz...

— A to že denník zmiznul, čo ste tým chceli?

— To mi bolo nápadné, pán inšpektor! Denník skutočne zmiznul z tej zásuvky, ale potom som ho asi o dva dni našiel tu, lenže pod rukopismi hier...

— A nepozreli ste sa doň?

— Len tak letmo. Dve posledné stránky chýbaly. Boly vytrhnuté...

Hovorili ste predtým, že ste sa doň nedívali — namietol Mac Lonne s tónom nedôvery.

— Len tak letmo som sa pozrel, pán inšpektor, ale bez toho, žeby som čítal niečo.

— Kedy ste ho spálili?

— Včera.

— Tak? Včera? A prečo tak neskoro?

— Dozvedel som sa, že Montgomery hľadá denník, a že bol v mojej pracovni. Keby ho bol náhodou našiel, napadlo mi, že tie vytrhnuté stránky by mi priťažily. Ostatne...

— Prečo ste sa ho tak spýtali?

Ako viete, žil som vtedy v domnení, že som Catharininým vrahom. Preto hodil som denník do pece. Snažil som sa zahľadiť všetky stopy, a všetko podozrenie, ktoré by smerovalo ku mne. Žil som v takej neistote, a v takom napätí!

Pod'te hore do lôže! — vyzval ho inšpektor, načo vyšli do diplomatickej lôže, kde Holm ukázal, kde sedel. Bolo to vedľa diplomatickej lôže.

Kto bol s vami?

— Už sa na to nepämatám... Ale predsa! Asistent režie, Paul Renay!

— Táák? A bol Renay pri vás, keď zaznel výstrel?

Holm hneď neodpovedal na inšpektorovu otázku. Ako by chvíľu rozmýšľal. Nato prisvedčil:

— Áno bol pri mne. Ešte pamätám sa, predhodil: Kto bol v diplomatickej lôži?

— To sa spytoval? — začudoval sa Mac Lonne.

— Áno. Spomínam si teraz na túto jeho otázku. Za ňou nasledovala ďalšia: Prečo Catharina nejde pred oponu? Obecenstvo ju volá! — Holm vysvetlil: V ten večer vystúpila Catharina v novej hre, v ktorej mala taký úspech aký nikdy predtým. Obecenstvo tleskalo tak hrmotne a dlho... Bože. Ako sa na to pamätám... Pochopte ma: Tušil som vtedy prečo sa Catharina neukáže! Tušil som tragédiu, a bolo mi na zošalenie, keď som sa dozvedel, že je mŕtva!....

— Kde je teraz Paul Renay?

— Zabehnem po neho — vravel Josén, ale prv, ako to

mohol urobiť, Paul Renay sa objavil, kráčajúc k nim.

Mac Lonne ho zbadajúc, zavolať na neho:

— Pod'ťte sem, pane Renay! Práve je o vás reč.

— O mne? — čudoval sa asistent režie.

— Hej o vás! Chcem vedieť, či niekto bol v diplomatickej lóži vo chvíli, keď zazneli výstrely na javisku.

— Hľadáte nejakú súvislosť? — spýtal sa. A pokračoval: — Sedel som s pánom Holmom, a spýtal som sa ho: Kto je v diplomatickej lóži?

— Preto, lebo keď sme my sem prišli, v lóži nebolo nikoho.

— A ako, čo vás pohnulo sa tak spýtať. Ako ste zbadali, že tam niekto je?

— Na to sa presne nepamätám — povedal Paul Renay zamyslene. — Tuším však, zbadal som odrazu kohosi tieň... V tom zazneli posledné slová Cathariny, a v zápätí výstrel: Prvý druhý, a tretí... Pán Holm sa vtedy spýtal, ako to, že strieľa tri razy! Nevenoval som tomu pozornosť, pretože výstrely boli v hre a na ich počte nezáležalo, najmä keď sa len o jeden výstrel viac jednalo. Keď som vstal, a chce ísť von, otvoril som dvere, ale ktosi ich posotil. A ten »ktosi« musel byť z diplomatickej lóže. Keď som však dvere znovu otvoril, chodba bola už plná ľudí.

— Prečo myslíte, že ten »ktosi« musel byť z diplomatickej lóže?

— Totiž — vysvetľoval Renay — pozrite sa: dvere sa

otvárajú do chodby. A ja som ich otvoril práve vo chvíli, keď tá neznáma osoba išla von. Musela si teda urobiť cestu, keď dvere z našej lóži pri vystúpení z diplomatickej, zavadzaly. Jednoducho ich teda posotila, privrela, aby mohla prejsť. Tomu som však nevenoval pozornosť. Napadlo mi to len pri Montgomeryho návšteve, keď hľadal denník, a spytoval sa tak, že to privádzalo do istej súvislosti s touto nepatrnou, ale predsa dostatočne významnou okolnosťou.

Videli ste denník?

— Ja? Nie. — Zavrtel hlavou a bol na otázku Mac Lonneovu viacej ako prekvapený.

Mohli by ste s určitosťou povedať, že z diplomatickej lóže bolo vystrelené?

— To nemôžem. Viem len toľko, že zazneli tri výstrely. Dva slabšie, a tretí silnejšie.

— Dobre! Škoda, že som ten prípad sám nevyšetroval. Pre všetky prípady vás dvoch: Pán Holma, a vás pán Renay, zi zaistím!

Krátko potom inšpektor Mac Lonne odchádzal s Holmom a Renayom. A Anny s Josénom dali sa zaviesť autodrožkou k zámku Montgomeryho. Keď sa tu spýtali na Montgomeryho, Dorothea vedela im len toľko povedať, že odišiel niekde s Trudy.

Priznanie

Bolo už večer, keď Montgomery a Trudy dostali sa nepozorovane do haly paláca lorda Barrymoreho.

Montgomery octnúc sa v hale, podotkol:

— Catharina písavala denník vždy v svojej izbe. A ako viem, izba zostala po jej smrti nedotknutá. Čo ty vieš o tom Trudy?

— To samé. Musíme však dať pozor, aby lord nás nezbadal, — podotkla.

— O to sa neboj. Len kráčaj po tichu. Najhoršie, že sa neviem tu orientovať. Z Catharininej reči ktoré boli

vedenie medzi nami, som spoznal, že do jej izby sa ide hore širokými točiacimi schodmi. Čo ty na to, Trudy?

— Ja vôbec neviem nič bližšieho. Práve toľko ako ty, Rudge! Tuším jej izba sa nachádzala hore v kopuli . . .

— V kopuli? To snád' nie! Snád' len tými schodmi sa šlo do jej izby, ktorými sa dalo ísť do kopule.

Montgomery kráčaľ potichu, svietiac si vreckovou žiarovkou. A ani netušil, že inšpektor Mac Lonne stojí už v kopuli s Josénom a s Anny, ktorá nič netušiac sem prišla s režisérom, hľadajúc Montgomeryho, a miesto neho stretla sa v záhrade s inšpektorom. Potom chtiac nechtiac, musela ho viesť hore do izby Catharininej. Z tejto sa dalo prejsť dvermi do kopuly, ktorá bola malou obrazárňou Catharininých kresieb, ktoré neboly síce na predaj, len pre útechu jej samej.

Mac Lonne si ich znalecky obzrel. Vtedy začuli šuchot, a tichý šepot. To Montgomery so rozprával s Trudy.

O Anny sa pokúšaly mdloby. Vedela, že Mac Lonne práve tak chytí Montgomeryho, ako Holma, ale vzhľadom na Rudgeho útek z väzenia, túto okolnosť skoro charakterizovala ako zločin. Cítila blízkosť obidvoch. Najmä hlas Trudy dobre rozoznala.

Schody vedúce hore byly strmé, a byly z mramoru. Na ich okrajoch bolo železné zábradlie z čiastky ponikľované, a z čiastky sošúchané. Na stenách vysely obrazy akademických diel od starých pôvodcov.

Mac Loneho zaujímal písací stôl za ktorým Catharina sedávala pri vybavovaní svojej korešpodencie. Povrch bol

pokrytý hustou vrstvou prachu. Inšpektor vzal papier, a shrnul prach na bok, takže uprostred objavil sa čistý priestor. Pod prachom po celej dĺžke písacieho stola bol rozložený pijavý papier. Inšpektor znalecky sledil po ňom očami. Chcel ho vziať, ale kroky obidvoch bolo už počuť celkom blízko. Odskočil za dvere vedúce do kopule a tam čakal. Anne z tohto vyčkávajúceho momentu bolo nesmierne tiesnivo. V očiach mala slzy, ťažko potlačujúc plač. Bol to tiesnivý, ľútostivý plač, ktorý sa o ňu pokúšal.

Vtedy bolo rozoznať Rudgeho hlas:

— Ja viem, že lord zakázal hnúť niečím v Catharininej izbe, — povedal.

— Nuž ale čo vlastne hľadáš tam?

— Čo? Denník!

Ticho.

— Denník? — Trudy sa krčovite zasmiala. — To si mal hneď povedať, čo chceš tu hľadať. Holm ho má.

— U Holma som bol. Celú pracovňu som prehádzal, a nenašiel som ho.

— Ja viem, že on jej ho vzal . . . Vravela mi o tom Anny, i Catharina . . . Surový a dotieravý človek ten Holm.

— Tiež tak súdim.

— Ktovie, či dvere nebudú zamknuté.

— Možno nie. Ale aj proti tomu som pripravený. Mám tu pár falošných kľúčov. S niektorým ich musím otvoriť.

Vystúpili na posledný schod.

— Ako ma unavil ten výstup! — povedala Trudy. — Ču-

dujem sa, že Catharina túto izbu si vybrala. Ja by v nej nechcela bývať za celý svet.

— Prečo? Je to celkom milá izba. A milšia mi bude, keď dvere budú otvorené, — siahol chmatom po kľučke dverí s takou netrpezlivosťou, že zabudol na vlastnú ostražitosť.

— Ticho, Rudge! — napomínala Trudy.

— Psst! — zašepkal Montgomery na jej výstražný hlas, ktorý zdal sa mu kriklavejší ako všetky šuchoty, ktoré spôsobili výstupom hore schodmi. — Dvere sú otvorené, — šepkal Montgomery spokojne. — Zasvietim ti vreckovou žiarovkou, — stiahni záclony... Zasvietim elektrické svetlo.

Trudy urobila tak na jeho žiadosť.

Keď ostré svetlo rozľahlo sa po izbe, Montgomeryho oči dotkli sa dvier vedúcich do kopuly.

— Čo tam je?

— To je kopula. Tam sú obrazy Catharinine.

— Ona maľovala?

— Tuším raz sa mi o tom Anny zmienila. Jeden jej obraz visí v pracovni lorda Barrymoreho. Ostatné sú tu v kopule.

Medzitým Montgomery hneď zbadal odhrnutý prach z povrchu písacieho stola. Znalecky usúdil, že sa to muselo stať pred chvíľou, lebo rozvírený prach cítiť bolo ešte vo vzduchu. Opatrne sa obzrel.

V tej chvíli inšpektor Mac Lonne priamo tajil dych. Anny sotva sa vedela udržať bez hlasitého plaču.

Montgomery chytro usúdil, že kto tu ten prach odstra-

ňoval z povrchu stola, musel mať k tomu akúsi príčinu. Viac ho však pútal povrch stola, ako všetká opatrnosť, ktorú skutočne cítiac ju v podvedomí ako zbytočnú. Mal pocit, že tu kdesi niekto je. Ale Montgomeryho oči náhle zbadaly odtlačok akéhosi textu v pijavom papieri. Vzal chytrý papier, a priložil ho bližšie k zraku. Písmo bolo naopak, odtlačené z dopisu, alebo len z poznámok. Priložil potom pijavý papier k zrkadlu, kde písmo sa mu odzrkadlilo tak, že text môhol prečítať.

— Čo je tam? — spýtala sa Trudy a pristúpila tesne k nemu, čítala:

Dnešný deň by som najradšej nezaznamenávala. Zasa som sa s ňou pohádala... Ale prečo, čo to nechápe? No, musím byť opatrná! Trudy je schopná i vraždy, ak ide o Rudgeho...

Trudy dočítajúc, prenikavo skríkla.

Montgomery sa prudko obrátil:

— Trudy? Trudy? Ty? Vrav!!

Vydesenie aká bolo v Trudynej tvári nemožno opísať. Moment ostala nehybne stáť, v tvári a v očiach zrkadlilo sa jej neopísateľné zúfalstvo a hrôza.

— Trudy, vrav! Ty si zavraždila Catharinu? — skríkol Montgomery dutým prázdny hlasom.

Kývla hlavou.

— Ja!

— Ako? Ako? Vrav!

— Vystrelila som na ňu z diplomatickej lóži.

— Ty! Ty!... — vykrikol Montgomery zúfalo.

— Odpusť, Rudge... Milovala som ťa nesmierne. Odpusť mi! Žiarlila som na ňu každou chvíľou, len čo sa pozrela na teba... A ja chcela som byť na jej mieste... Na jej mieste nielen pri tebe, ale aj — na scéne...

— Vražednica!! — skríkol.

— Odpusť... — zvolala zúfalo.

— Odpustiť? Ja? Ktorý sedel päť rokov za nič pre nič? A má ti to odpustiť Catharina, ktorej si vzala život? A zničila moju povesť, a uvrhla ma v nemilosť a v odsúdenia pred celou verejnosťou a pred jej rodinou? Ja ti mám odpustiť? No... Nech ti je po vôli, lebo mne nič z toho nepríde... Ja ti odpúšťam... Len nech ti Boh odpustí!

Mac Lonne vystúpil z kopuly. Za ním Josén, a Anny, štkajúca už hlasitejšie. Všetko počuly. Vrhla sa k Rudgemu a celá sa chvejúc, rozplakala sa v jeho náručí.

— Zatýkam vás v mene zákona! — položil Mac Lonne ruku na Trudino plece. — Som inšpektor Mac Lonne od tajnej polície!

Trudy neskríkla. Nič. Len zúfalosť zrkadliaca sa v jej tvári, vzrástla v nepričetnosť. V okamžiku sa obrátila, a utekala ku dverám. Keď dosiahla schod, obzrela sa. Vidiac Mac Lonneho ísť za sebou, zavravorala stratiac rovnováhu, a zrútila sa dolu schodami do haly.

Tam ju našli s roztrieštenými údami nepohnute ležať. Zdvihla ešte namáhavo ruku a podávala Anne.

— Anny! — zašepkala zkrvavenými perami. — Odpusť mi . . . Prosím ťa, odpusť . . . Boh ma potrestal. Všetko je len klam, ak si myslí človek, že újde trestu . . . Buď s Rudgem šťastná! To šťastie prajem ti z celého srdca! Sbohom!

Hlava jej náhle klesla, a oči sa jej prevrátily. Nik nepovedal ani slova. Všetci s tiesnenými pocitmi sa pozerali na nehybne ležiacu mŕtvu Trudy, okolo ktorej zväčšovala sa čoraz viacej kaluž krvi.

K o n i e c .

